

164 побачить, як у великих боях і муках народжувалась пролетарська література, він міг сказати, що не даремно працювала наша конференція і що те діло, яке ми робимо, ми робимо як слід, по-більшовицькому. (Бурхливі оплески).

ДЕЛЕГАТИ 2-ОЇ ВСЕСВІТНЬОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЧИТАЧАМ
„ГАРТУ“

Я. ЛІМАНОВСЬКИЙ

Другая Міжнародная Конференцыя Рэволюцыйнай Літаратуры працавала у час, калі пролетарская літаратура СССР стала вядучым атрадам усей савецкай літаратуры, калі значна узрасла рэволюцыйная пролетарская літаратура замежжа. Пролетарская літаратура СССР сваімі дасягненнямі, сваім вопытам ужо можа і павінна узбагаціць рэволюцыйную літаратуру замежжа, уплываць на апошнюю у сэнсе забяспячэння ёй пролетарскага, клясавога напрамку. Гэткая суказная роля пролетарскай літаратуры СССР патрабуе ад яе навялічанай актыўнасці, згуртаванасці, консалідацыі сіл.

Конкрэтная абставіны клясавай барацьбы у СССР і у капіталістычных краінах, узрастаючая роля у барацьбе пролетарыяту, пролетарскай і рэволюцыйнай літаратуры ставяць задачу арганізаванага удзелу у гэтай барацьбе пролетарскай, рэволюцыйнай літаратуры, арганізаванай сувязі паміж наасобнымі яе атрадамі. Толькі праз аснаўныя атрады пролетарскай літаратуры уключаюцца у міжнародны рэволюцыйны літаратурны фронт — савецкая літаратура, найбольш блізкія да пролетарыяту пласты яе.

Зараз ужо нема патрэбы даводзіць аб існаваньні у Саюзных Рэспубліках такіх аснаўных атрадаў пролетарскай літаратуры, якія выконваюць ролю вядучых атрадаў, якія ідуць на вернаму шляху заваевы гэгэмоніі пролетарскай літаратуры. Залішне ўжо даводзіць, спрацаццы з км-небудзь аб тым, што на Украіне, напрыклад, такім аснаўным атрадам пролетарскай літаратуры зьяўляецца ВУСПП, разам з „Молодняком“,

Сваёй працай тут у УССР, у ВОАП, МБРЛ,— ВУСПП, узростаючым поспехам выконвае ролю аснаўнага атраду украінскай пролетарскай літаратуры. Між тым, па маім уражаньнем наасобныя літаб'яднаньня, наасобныя пісьменьнікі стаяць на пункце гледжаньня сваеасаблівага адмаўленьня: наперакор фактам яны не пагаджаюцца з тым, што ВУСПП — аснаўны атрад украінскай пролетарскай літаратуры. Гэтае адмаўленьня не спрыяе консолідацы сіл пролетарскай літаратуры на прынцыповай аснове. Адмаўленцы кажуць, што ВУСПП у сваёй працы дапушчае памылкі.

А якая пролетарская літаратурная арганізацыя, у надзвычайна складных абставінах клясавай барацьбы, шпаркіх тэмпях будаўніцтва, што пошырае і ускладняе задачы літаратуры,— гарантована ад памылак? Няужо памылкі зьяўляюцца непераможнай перешкодай да консолідацы.

„Пролітфронт“ прызнае ВУСПП за пролетарскую літаратурную арганізацыю; аднак прызнае, відаць, не досыць выразна і пасьлядоўна пакольні не робіць для сябе канкрэтных вывадаў.

Адказ „Пролітфронту“ ВОАППу не сьведчыць таксама аб цьвердым жаданьні „Пролітфронту“ пайсьці на шляху консолідацы.

Беларуская літаратура найбольш непасрэдна адчувала сацыяльна-клясавыя працэсы, што адбываліся ва украінскай літаратуры. Узрост украінскай пролетарскай літаратуры, яе поспехі — узмацнілі пазіцыі беларускай пролетарскай літаратуры, асабліва ў яе змаганьні з беларускім нацыянал-дэмакратызмам, які быў ідэйна звязаны з украінскім нацыяналізмам. У змаганьні з варожым пролетарыяту беларускім нацыянал-дэмакратызмам адбывалася консолідацыя сіл беларускай пролетарскай літаратуры. На сёньне мы маем тут значныя поспехі.

Таму мне хочацца выказаць шчырае пожаданьне, каб хутчэй адбылася поўная консолідацыя сіл пролетарскай літаратуры на Украіне, каб пролетарскія сілы, што стаяць па-за шэрагамі ВУСПП (і „Молодняк“) уліліся ў аснаўную пролетарскую літаратурную арганізацыю — ВУСПП і, такім чынам, стварылі адзіны фронт пролетарскай літаратуры на Украіне, уключыліся ў магутны

166 струмень Усесаюзнай і Сусьветнай пролетарскай рэволюцыйнай літаратуры, тэй літаратуры, што ідзе з перадавымі шэрагамі будаўнікоу соцыялізму у СССР, перадавымі шэрагамі змаганьнікаў за сусьветны Кастрычнік у краінах капіталу.

15/XI - 30
ХАРКАЎ

ПОЛЬ КЕРНІ

Я не вперше на Украіні. Під час війни, коли я за антиімперіялістичну пропаганду в армії сидів у казематах кайзерової імперії, я після довгої кари з'явився на фронт, щоб під час переїзду втекти. Замість фронту мене послали на Україну красти коней. Прибувши на Україну, я втік, але після кількох днів був знову спійманий, не вкравши коней.

На цей раз мене послано не від імперіялістичної держави, а від організації революційних письменників Німеччини. На цей раз я прибув не як військовий раб імперіялізму, а як борець пролетаріату.

Шойно випущений із в'язниці німецької республіки, я тим більш відчуваю через великий контраст між тюрмою капіталізму та соціалістичною державою величезне будівництво соціалізму, як здобуток переможної революції українського пролетаріату. Великі фабрики та зразкові виробництва, робота соціалістичного будівництва свідчать про радісну участь робітництва України в п'ятирічному плані. Але не тільки великі виробництва по містах, а навіть молочні кухлі по вокзалах, картопля й ріпа на селянських возах дають мені на думку більш, ніж дрібниці, бо це кухлі, картопля й ріпа, що належать пролетаріатові, тим часом коли у нас в Німеччині робітникам нічого більш не належить, як піт, що вони його мусять проливати на роботі.

Дивна повнота української літератури в боротьбі за будівництво соціалізму й за успіх культури ще більш сприятиме, ніж вона вже сприяла. Пленум революційної світової літератури, що оце відбувався, є потужний крок у мобілізації робітничої класи на оборону Радянського Союзу. І коли було б чого побажати, то це того, щоб усі революційні письменники всесвіту пером сприяли б тому, щоб робітники капіталістичних

країн за зразком російського пролетаріату незабаром вписали останнє слово в кривавій історії пролетаріату, останнє слово зі зброєю в руках — Революція!

ГАРОЛД ХЕЗЛОП

Це була надзвичайна нагода — можливість відвідати СРСР. Коли я одержав запрошення взяти участь у конференції, мене, звичайно, дуже схвилювала можливість поїхати до СРСР, але це хвилювання — ніщо в порівнянні з тим, що я справді пережив.

Капіталістична преса в Англії зараз дуже упереджено ставиться до всяких відомостей про СРСР. Од „Таймс“у“ й до „Дейлі Геральд“у“ всюди запроваджена суворя цензура. Коли британський робітник хоче узнати правду про СРСР, він має звернутися до сторінок „Дейлі Уоркер“а“. Часом він може узнати дещо й від „Манчестер Гардіан“. Саме в цій справі одвідувач СРСР має до деякої міри блукати манівцями.

Перше моє вражіння — було радянське судно „Сибір“, що ним я їхав. Я прожив усе своє життя в морських порту і можу рішуче ствердити, що мені ніколи не доводилось бачити на борту корабля таких умов життя, щоб їх можна хоч в якійсь мірі було порівняти з цим чудовим судном. Контраст страшний.

Ленінград зустрів нас заклопотаним обличчям. Він нагадав мені ріку Тайн в її найгарячіший час. Тільки на Неві більше простору, ніж на Тайні. Сьогодні ви будете кораблі на Неві, сьогодні люди розкладаються на Тайні, через те, що вони перестали на ній будувати кораблі.

Ваша п'ятирічка — наймогутніший задум у сьогоднішньому світі. Ви виставили її, як зразок для світового пролетаріату. Ваша п'ятирічка, що здійснюється за часів очевидної руйнації капіталізму, є заклик до братерського пролетаріату. Своєю п'ятирічкою ви кажете: „Так треба цю справу робити. Ви можете будувати соціалізм там само як і ми, тільки ви мусите скинути ярмо капіталізму“.

Я запевняю, що ваше слово вже чують по інших краях. Повернувшись до Англії, ми розповімо про вашу

168 могутню п'ятирічку. Нашу пропаганду скеровуватиме певний контакт з вашою великою п'ятирічкою.

П'ятирічка буде виконана. Вона завершиться в рекордний час. Мое найщиріше побажання — побажання успіху п'ятирічці.

БІБЛІОГРАФІЯ

МАЛОВІЧКО І. „Соціалістична весна“. Поема на 7 частин з інтродукцією й суцільною колективізацією. ДВУ. 1930, 121 стор. 2 карб.

МАЛОВІЧКО І. „Шефи“. — ДВУ. 1930. 47 стор. 60 коп.

Ці дві книжки дають цікавий зразок того літературного жанру, що він в українській поезії ще мало розвинений, а саме — агітаційного. Цей гатунок літературної творчості суттю своєю якнайщільніше зв'язаний з читачем, цебто скерований до певної соціальної й культурної групи читачів. Зрозуміла річ, що й всілякі інші гатунки літературних творів є, мовити б, акт взаємодії між письменником і потенціальним його читачем, але це з особливою виразністю стосується до агітпоезії. Засоби найефективнішого впливу на розум, почуття й волю читача, що його має на меті загітувати письменник, звичайно залежать від того, який читач сприйматиме твір, які його соціально-культурні традиції, який ідеологічний кругозір, яка мовна й художня підготованість.

За наших часів, коли діяпазон культурних, соціальних, зокрема мовних, відмін у радянському суспільстві — величезний, коли через спадщину буржуазного суспільства царизму ми й досі маємо неписьменну й напівписьменну масу селянства, коли широкі кола робітництва й сільського активу, хоч і захоплені вже українською пролетарською культурою, та все ж лише поволі досягають вищих позицій наукових і мистецьких досягнень її, — за наших часів поетові загрожує подвійна небезпека: або піти шляхом колишніх „письменників для народу“, знижуючи літературно-художню якість своєї продукції, спрощуючи виклад і користуючись виключно зрозумілою для „народу“ мовою, або, навпаки, захопившись вищими досягненнями форми й культурно-ідеологічного змісту, дав ти продукцію „для обраних“.

Розглядаючи книжки молодого поета-футуриста І. Маловічка саме й виявляють коливання авторів між цими двома — однаково хибними — шляхами. Цим не хочемо сказати, що авторів ніде не вдається знайти вірний тон агітаційного віршу; але у загальному характері творчості його — найхарактерніша риса полягає у суміші надмірної

популяризації з суто інтелігентським намаганням якоїсь невмотивованої ускладненості вислову.

Досить розкрити першу сторінку „Соціалістичної весни“, щоб помітити подвійність настанови: „Ой, орав Панас“... — це очевидна орієнтація на селянство, на так звану „народню поезію“. Тричленна побудова цієї вступної пісні на зразок народньої казки:

— Сіяв в одній руці —
уродив кукіль і горошок

В другій руці — сіяв просо
від засухи не зійшло зовсім

Третя рука — не орана
Залишив на випас під толоку, —

епітети, характерні для народньої поезії (весна-красна, буйний вітер) і загальна спрощеність змісту: Панасові не вдалось індивідуальне господарювання, він живе у злиднях, їсти нема чого, отже, йде до колективу:

До столу підійшов
Панас твердим кроком
і ск заві:
я —
першим.

Все це ніби примушує зробити висновок, що автор пристосовує виклад до розуміння „народнього“, цебто до розуміння малописьменного селянина. Проте, назва цього „агітаубка“ — чомусь занадто „інтелігентна“: „Інтродукція“. Щоправда, за наших часів чужоземні слова взагалі не „жупели“ для масового читача. Індустріалізація, колективізація, тракторизація — все це увійшло до вжитку навіть неписьменного селянина. Але нащо казати „Інтродукція“ замість „вступ“? Чи справді саме це слово зрозуміле для того Панаса, а якщо не зрозуміле зараз, то його обов'язково треба йому зрозуміти.

А втім, не чіплятимемось до одного слова; простежимо, у якому напрямі автор розвиває свою лексику, образність і загальний стиль у поемах і який їхній ідеологічний зміст.

Наявна настанова на примітив, або „лубок“, триває у всіх частинах поеми („Соціалістична весна“) — її не треба доводити цитатами, бо нею пронятий як загальний зміст, так і засіб викладу. Те саме ледве чи не в більшій мірі, стосується поеми „Шефи“.

Найхірактерніший щодо цього розділ поеми „Соц. Весна“ „Частина п'ята, спеціально антиалкогольна, антирелігійна і антихуторянська“ (стор. 71 — 90), що витримана в дусі тих маріонеток-ляльок, які намальовані в ілюстраціях до книжки „Шефи“. Схематизм і примітивізм, що часто-густо супроводять агітаційний жанр, бо вони по суті зв'язані з агітаванням, знайшли в І. Маловічкю виразне застосування.

Агітпоезія не може розкривати зачеплену проблему в усій її складності, не може висувати на перший план трудящі цієї проблеми, а навпаки, підкреслює провідні лінії проблеми, спрощує її й ви уяє позитивні, оптимістичні сторони, впливаючи на читача бадьорим настроєм віри у перемогу. Отже, не дивно, що в поемах „Шефи“ й „Соціалістична весна“ п'яниці кидають пити, селяни-незможники вступають до колективу без заперечень, куркулі зазнають цілковитої й заслуженої поразки, шефи-робітники якнайкраще виконують своє завдання щодо колективізації села, і навіть загибель активіста Прокіпа Веселого від кулі куркульської не примушує автора та його героїв кинути бадьорий тон боротьби:

Товариші! Сумувати залишіть!

Ми йдемо до час в до веселих.

Багато-багато товаришів
має товариш Веселий

(„Соц. весна“, стор. 110).

Все це спрощення — законний правомірний наслідок агітаційного завдання. Але для того, щоб агітація дійсно справила на читача відповідне враження, треба знов таки, щоб поетична форма її була: 1) зрозумілою, 2) ефективною. Ми повернемося далі до питання про ефективність та до зв'язку ефективності із зрозумілістю. Тепер подивімося, для якого читацького кола зрозумілі поеми І. Маловічкю.

Для невідготованого читача-селянина стиль поезії футуристів, звичайно, незрозумілий. А що І. Маловічкю лишається в цих поемах вірним своєму футуристичному вихованню, це видно не лише з систематичного вживання чужоземних слів, але й з вибагливих і досить незграбних образів і порівнянь, з претенсійної і запутаної будови речення.

„Наймонументальніший“, „найпохальніший“, „панорама“, „плазма“, „експреси“, „акумулятор“, „інкубатор“, „баляди“, „перманентний“, „популяризувати“, „абзаци“ і т. д., і т. д. — ось лексикон, що його І. Маловічкю пропонує вживати Панасові.

Але річ не в тім, що такі „інтелігентні“ слова трапляються на сторінках книги: — кожне слово може стати зрозумілим у відповідному контексті; та, на жаль, І. Маловічкю не лише не вміє зробити ці

чужі слова зрозумілими, але навпаки, слова рідної мови вживає у таких складних і штучних зворотах, що вони гублять свій зміст.

Візьмімо, наприклад, такі рядки з першого розділу „Соц. Весни“

Вийхав за ліс
— нема більше завіс.
Та село не якась
надзвичайна дама,
хіба як вас сюди
чорт помилково заніс,
тоді споглядайте —
— панорама.

До чого тут ця надзвичайна дама? І кому спаде на думку село з тією дамою порівнювати? Якщо й ховається у цих рядках якийсь зміст, то чи вартий він зусиль, потрібних, щоб його викрити?

Або ще:

Як лікували
в днів на ребрах
коросту,
не зважаючи
на сміх ікластий.

Чому короста на ребрах днів? (ст. 17).

Або:

На кожнім лиці
зневір'я
— у кого?
знев р'я у бога
на лицях!

— Відмовляємось зрозуміти будь-що в цьому реченні: на лицах у бога?.. Хоч автор очевидно хотів сказати: „на лицах зневір'я у бога“.

Є й такі оригінальні, але геть неграбні образи:

„Вечір проліз собакою одионогою“ (1?) (92 стор.), або такі штучні й малопідготованому читачеві незрозумілі:

у мряку
лямпа забиває
гвіздки.

Такі порівняння з суто-інтелігентського, аж ніяк не селянського слововжитку:

заходило сонце
знову на гору
розділовим знаком
величезним.

172 Треба відзначити й такі звороти, що хоч і складаються з цілком зрозумілих речень, але справляють вражіння заплутаної й невиразної думки:

Але тільки питанням,
хоч і важливим,
можна лише
здивувати когось. (ст. 63).

Зміст зрозуміти можна, бо в дальших рядках автор закликає від слів до діла, отже „тільки питання“—очевидно означає „тільки обговорення“. Але, прочитавши наведені рядки, напрошується інше розуміння: немов „здивувати когось“ можна тільки питанням (а не чим іншим). Тут виявляється цілковита словесна безпомічність автора, що не вміє сконструювати просте речення.

Ось ще приклад суто-прозаїчного, складеного з слів ділового лексикону, але напрочуд невдалого звороту, що в ньому невмотивовано застосовано образу, який тільки ускладнює думку, нічого не додаючи до її художньої конкретизації:

Цей перший колектив
не був колективом по суті,
бо руками ворогів не втримати
працюючих стяг,
як і п'янками
по декілька суток. (ст. 27).

Перші два рядки — одвертий прозаїзм, просте газетне речення. „Бо руками ворогів не втримати працюючих стяг“ — образ теж з газетного слововжитку, заявлений, але зрозумілий. Але в останньому порівнянні — (не втримати працюючих стяг так руками ворогів) — „як і п'янками по декілька суток“ — відбивається авторове поетичне свавілля — в газеті так не напишуть, бо це незграбно й незрозуміло. Чи має таке порівняння своє художнє виправдання, — напевно чи можна сперечатись, що воно нічого „художнього“ не додає до викладу.

До речі, з приводу цього негативно побудованого порівняння (не втримати) зазначмо, що в автора помічається якось тяжіння до негатиї таких порівнянь, які, здавалося б, нікому й на думку не спадають. Вже наведено вище негативне порівняння:

„село не якась надзвичайна дама“.

Нагадаймо ще:

„Завзяттям знаменна наша доба,
„А не тільки цоканням рахівниць“ (ст. 34).

Кому б це, прикладом, спало на думку стверджувати, що наша доба знаменна тільки цоканням рахівниць.

Не можна визнати за вдалі й авторові жарти, що мають надавати певної жвавості викладові. Такі, приміром:

(У селі) „а хат, як не полічив — незлічимо“ (ст. 13, „Соц. весна“), або — „на кожному метрі — краси кілограм“ (ст. 14, „Соц. весна“). Не вдається І. Маловічкові й будь-яка індивідуалізація, конкретизація викладу. Він свідомо й очевидно принцип во від неї відмовляється.

„Село, як село,* „вода ж як і скрізь в криницях“, „церква, як і по селах, на майдані“ (ст. 13 — 14, „Соц. весна“).

Або ще:

„Зима й літо, В залежності від них змінялися і праця і турботи“ („Шефи“, ст. 8).

Це, так би мовити, взаконення й апотеоза тривіальності, загально-відомих істин, апотеоза схематизму. Цей самий схематизм характеризує й людські постаті, або краще — соціальні типи, що вони є за дійових осіб в обох поемах. Куркуль Куль („Шефи“), або куркуль Корній („Соц. весна“), активіст Птуха Яким або Прокіп („Соц. весна“), робітники - шефи там і тут — все це умовні типові фігури та й усе. Сюжетна схема, хоч і відмінна в обох поемах, проте однаково побудована в схематичному пляні — боротьби куркульства проти активістів. Втілення цієї схематичної думки у художнє слово, як ми бачили, у „Соц. весні“ хвибує на надмірну футуристичну орнаментальність і одночасно на голу газетну прозу. Дещо краще вдалось поетові здійснити свій намір у „Шефах“ — поемі, не такій розтягнутій і витриманій далеко більше в дусі лубка - примітиву. Коли викинути з неї кілька суто літературних уступів („Але не цікавить тема мене ця“...), в цілому вона приступна масовому читачеві й не позбавлена певної виразності мовного оформлення. Зокрема прикрашає вірш І. Маловічка його досить вправне застосування рими - асонансу (настрій - наскрізь, не варт її - партії, мітинг - вміти і т. д.). Поруч із цим запровадженням новітньої віршованої техніки поет вживає навімисе - примітивну риму, як от: „дишло — вишло“, „душ — груш“, „набоїв — героїв“ і т. д., через що й утворюється враження „лубка“.

Вказавши в попередніх рядках на численні огріхи автора розглядуваних книжок, зазначимо, нарешті, й деякі вдалі місця, зокрема з „Соц. весни“ —

Надійшло з району і сьогодні і знову
тез, директив, наказів.
Раз — терміново, два — терміново,
А нетерміново — ні разу (ст. 49)

Вечірній дзвін,
чи дзвін надвечір'я
до церкви прихожан
скликав.
Гидка твоя роля
в минулих віках,
вечірній дзвін
твого надвечір'я (ст. 76).

А втім, не вважаючи на окремі вдалі моменти, загальне враження від книжок — досить слабе. Ефективність агітаційних заходів авторових лишається під великим сумнівом. Бо для того, щоб агітація впливала на читача, потрібна насамперед зрозумілість (а проти неї автор грішить часто, як ми бачили, зокрема в „Соц. весні“), а подруге, і це не менш важливе — творча художня вигадка, конкретний і яскравий образ, що вражав би, притягував до себе увагу й збуджував би волю й емоцію разом з інтелектом читача. Та, на жаль, цього помічаємо в І. Маловічка замало, а головне, йому не вдається органічно поєднати образність із зрозумілістю. „Шефи“ — поема зрозуміліша, проте і нудніша.

Нарешті, доводиться закинути авторові й досить бідну українську лексику, а також деякі огріхи мовні, наприклад, на стор. 106 він вживає (правильно) кляса, на стор. 16 — кляс (неправильно). Викликає непорозуміння вираз „ясніше світу“ (?) — (замість світла) — (ст. 32, „Соц. весна“) і куди не кінь — ліси й ліси“ („Шефи“, ст. 9) — очевидно, друкарські помилки.

Загалом книжки видано добре, але ціна „Соц. Весни“ — 2 крб. — неймовірно висока. Якщо цією ціною автор хотів зазначити, що книга — для „обраних кіл“, а не для „дядька Панаса“, то треба було б підтримати це й змістом книги. Аджеж для „обраних“ — нуднувато й примітивно.

Л. Старинкевич

ВСЕУКРАЇНЬСКА СПІЛКА ПРОЛЕТАРСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ (ВУСПП) ЗА РОБОТОЮ

ПЕРЕБІГ ПРИЗОВУ РОБІТНИКІВ - УДАРНИКІВ В ЛІТЕРАТУРУ

Утворено Всеукраїнський Штаб

Для керівництва призовом ударників в літературу Секретаріат ВУСПП виділив Всеукраїнський штаб в складі т. т. *Ів. Микитенка, Ів. Кириленка, Р. Кушнар'ова - Примера, П. Усенка, В. Сухино - Хоменка, Я. Городського, Ів. Гончаренка* та від ВУРПС'у т. т. *Лазорішак та Потапчик*.

Всіх членів ВУСПП та „Молодняка“ без винятку штаб прикріпив до підприємств. Штабові надається право вживати найрішучіших заходів до тих членів ВУСПП та „Молодняка“, що ухилятимуться від роботи призову, аж до виключення їх з організації.

Криворізька організація ВУСПП

Розгорнула популяризацію 2-ої світової конференції революційної літератури по руднях: проведені збори літгуртків разом із гірниками.

Проводиться прийом ударників у літературу; до літгуртків прийнято щось із 40 ударників; частину з них прийнято до літгрупи „Червоний Гірник“, кількох рекомендуватиметься до ВУСПП.

Організація мобілізувалася на допомогу виконанню завдань штурмового кварталу: пишуть гасла, випускають штурмові літсторінки. Під міцне керівництво взято Нікопіль - Мангановий район. Усі літгуртки ухвалили відробити один вихідний день безпосередньо на рудні, на видобутку. Постанову цю вже здійснюють. Робітнича маса вітає це.

Розгорнуто розповсюдження журналу „Гарт“ з завданням добитися передплати не менше як 120 — 150 прим. на район діяльності.

Організація має літгуртки на руднях: Ленінській, Пролетарській, Радянській, Кагановича, Жовтневій, Чубаря, Лібкнехта. Процент ударників значний. З 14 членів Ленінського гуртка 9 ударників, на Пролетарській рудні з 27 гуртківчан — 21 ударник. Є гуртки при навчальн. закладах, партшколі.

Криворізька організація має літсторінки в „Червоному Гірнику“ й „Шахтарі Мангану“, на рудні Кагановича гурток видає друкований на машинці журнал „Ударник“ — тир. 50 прим. Решта літгуртків систематично видають літературні стінні газети.

Останнім часом організувала нові творчі гуртки ВУСПП на заводах: ім. К. Лібкнехта, вагоноремонтному й „Комінтерн“ (Нижньодніпровське) та на паротягоремонтному й мостовому (Дніпропетровське). Отже, разом з літгуртками „Ударник“ та „Дзержинець“ на Дніпропетровщині маємо 7 творчих гуртків ВУСПП.

Видано й розповсюджено на заводах відозву до робітників-ударників з приводу призову їх у літературу. (Тираж 5 тис. примірників).

У газеті „Зоря“ видано дві сторінки, присвячені призову, де вміщено здебільша твори робітників-ударників.

Секретаріат філії прийняв до ВУСПП робітника-ударника *Морозова*, робітника-висування червоногвардійця *Харламова* й робітника поета *Івана Степанюка*. Робітника-ударника *Морозова* введено до складу редакції журналу „Зоря“.

При редакції журналу „Зоря“ організовано літконсультацію для початківців. Журнал „Зоря“ останнім часом дійшов зламу в бік друкування творів робітників-ударників.

Члени ВУСПП організували ініціативну групу *Лочаф* на Дніпропетровщині.

На Дніпрелістані

Профорганізація, комсомольська організація та літературнотворча група ВУСПП на Дніпрелістані оголосили заклик ударників Дніпрелістану до лав пролетарського літературного руху.

Ще з вересня гурток початківців — поетів, прозаїків і критиків — працює, як літературно-творча група ВУСПП.

З листопада в літгрупі провадиться інтенсивна плянова робота літературно-теоретичного і політично-філософського навчання.

Одночасно з теоретичним навчанням літгрупа провадить і масову роботу: виступи по бараках із розмовами й читанням творів, виступи по червоних кутках, на радіо. Група взяла активну участь у проведенні літдиспутів і конференцій читачів, що їх організували шефи Дніпрелістану — ГИЗ і ДВУ, так само група взяла широку участь у роботі рейдів виїзної бригади „Правди“. Виконує роботу на завдання редакцій газ. „Дніпробуд“. Організовано рецензентський гурток при центр. бібліотеці, група через виділеного товариша керує гуртком, випускає при центр. бібліотеці стінгазету.

Літгрупа оголошена ударною бригадою для проведення призову ударника до літератури. Організовано штаб.

Літгрупа ухвалила за обов'язкове для всіх членів літгрупи вступити до видавництва „Гарт“.

Група рекомендувала до ВУСПП кількох своїх членів.

Літературно - творча група ВУСПП на Дніпрельстані випускає збірку художніх творів, присвячених боротьбі за виконання промфінплану, „500000 кубмтр бетону“. Окремі товариші незабаром випустять твори про ударні бригади, боротьбу за соц. темпи, побут сезонників, чужоземних робітників на Дніпрельстані тощо. Книжки видає „Український Робітник“.

Сталінська організація ВУСПП

Сталінська організація ВУСПП — „Забой“ прикріпила всіх своїх членів до шахт та заводів. В цехах Сталінського металургійного заводу по тавленню доповіді про призов ударників в літературу.

На Смолянці організовано два виступи письменників у нарядних¹ і один масовий вечір

На заводі ім. Ковалів організовано вечір, присвячений призову ударників в літературу.

Районний штаб призову по місту випустив відозву та художній плакат до робітників - ударників Сталінщини.

Робітників-ударників у керівні літературні органи

Секретаріат ВУСПП ухвалив поширити склад своїх керівних органів (Рада, Секретаріат, Секр. Харк. орг.) а також редколегії своїх журналів („Гарт“, „Забой“, „Красное Слово“ та „Проліт“) призваними в літературу робітниками - ударниками.

Секретаріат ВУСПП порушує питання перед Радою Федерації Об'єднань Радянських Письменників України про потребу ввести до керівних органів Федерації представників призваних робітників - ударників.

Всеукраїнський штаб керівництва призовом ударників ухвалив порушити питання перед ВУРПС та НКО УСРР про утворення спеціального фонду матеріальної допомоги робітникам - письменникам.

Штаб ухвалив випустити одноденну друковану газету, присвячену призову робітників - ударників в літературу.

При редакції журналу „Красное Слово“ почала працювати центральна студія для харківських робітників - ударників, що пишуть руською мовою. Такі ж студії буде утворено при „Гарті“ та „Проліті“.

¹ Нарядна — приміщення, де шахтарі одержують наряд на роботу. 177

На останньому засіданні Секретаріату затверджено в члени ВУСПП таких робітників - ударників: 1) *І. Стрижко* (Запоріжжя). 2) *К. Чекалов*. 3) *Резніков М.* 4) *Бобриков*. 5) *М. Кравченко*. 6) *М. Слободяник* (Тракторобуд).

На тому ж засіданні розглянуто заяви про вступ до ВУСПП таких товаришів:

1) *Я. Кальницького* 2) *К. Довганя* 3) *В. Ткаченка* та 3) *Г. Гельфандбейна*.

Т. т. К. Довганя та Г. Гельфандбейна прийнято до ВУСПП, *т. т. Кальницькому та Ткаченкові* тимчасово відмовлено до вивчення їхньої літературно - громадської роботи.

ВИДАВНИЧІ СПРАВИ

Тов. Г. Овчарову доручено скласти збірку літературно - політичних матеріалів ВУСПП в допомогу робітничим літературним гурткам. В збірці візьмуть участь *т. т. Микитенко, Кириленко, Кулик Є. Гірчак, В. Коряк, В. Сушино - Хоменко, Ів. Ле, С. Щупак, Федчишин, М. Новицький, Р. Кушнірьов - Пример, Б. Коваленко, М. Доленго*, та інші, за загальною редакцією *Г. Овчарова*.

Тов. Микитенкові доручено зібрати й зредагувати художній альманах "*Вугіль - Металь*" з творів членів ВУСПП, що брали участь в ліквідації проривів на вугільному та металургійному фронтах.

Йому ж доручено зібрати теоретичну збірку: "*ВУСПП на театральному фронті*", запровадивши до участі в ній крім членів ВУСПП діячів театрів, що поділяють вусппівську ідейно - творчу платформу.

З січня 1931 року в Харкові почне виходити двотижневий масовий літературний журнал "*Забой*" — орг. ВУСПП — розрахований на робітничі літературні гуртки та ударників, призваних в літературу.

Учбово - методичний сектор ВУСПП цими днями розіслав для робітничих літгуртків ВУСПП учбові програми, в складанні яких взяли участь представники кафедри літератури та критики Укр. Інст. Марксизму та Ленінізму.

ПОТОЧНА РОБОТА

17-го грудня с. р. в Тирасполі відкрилася Всесмолдавська конференція революційної літератури. Секретаріат ВУСПП командував на конференцію *тов. В. Коряка*, доручивши йому виступити на кон-

ференції з доповіддю про „Завдання пролетарської літератури за реконструктивної доби“.

До редколегії журналу, що його починає видавати ВОАПП, — Секретаріат ВУСПП виділив тов. *Ів. Кириленка*.

Секретаріат ВУСПП ухвалив кооптувати до складу Секретаріату т. *Р. Кушнарєва - Примєра*, обравши його на організаційного секретаря ВУСПП, звільнивши від обов'язків відповід. секретаря Харк. організації.

Тов. *Ів. Ле* ухвалено командувати на керівну вуспівську роботу до Києва.

Члени ВУСПП на кіновиробництві

Секретаріат ВУСПП, обговоривши питання про форми зв'язку з „Українфільмом“ та про реальну допомогу радянській кінематографії, ухвалив виділити для безпосередньої роботи на кіновиробництві таких товаришів: *А. Дикого* (Одеська кінофабрика), *М. Майського*, *С. Голіванівського*, *Г. Шишова та Куликова*

Харківський секретаріат ВУСПП

19/XII переобрано харківський секретаріат ВУСПП.

В склад Харк. Секретаріату увійшли:

1. В. Коряк

2. Г. Шишов

3. Г. Овчаров

4. Хашчеватський

5. Доленго

6. Ударник від Тракторбуду т. М. Рознікова.

Над Відповідального секретаря обрано В. Коряка, на оргсекретаря Г. Шишова.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ СЕКРЕТАРІАТУ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СПІЛКИ ПРОЛЕ- ТАРСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ

з 10 грудня 1930 року

Виконуючи постанову останнього поширеного Пленуму Ради ВУСПП та постанову Комуністичної фракції ВУСПП (видрукована № 7—8 „Гарту“) про перегляд особового складу організації, Секретаріат ВУСПП ухвалив таке:

1) Ударні темпи соціалістичного наступу на рештки капіталістичних елементів як у місті, так і на селі, що їх (темпи) за проводом жомпартії запроваджує пролетаріат та колгоспне селянство, ставлять

нові завдання перед пролетарською літературою, „що є частиною загальнопролетарської справи“ (Ленін). Ці завдання конкретизуються в безпосередній, повсякчасній участі пролетарського письменника в боротьбі за ударництво, за промфінплян, за збудування соціалізму в найкоротший історичний термін. Загострення класової боротьби в країні, активізація буржуазних право-„лівих“ опортуністичних елементів на ідеологічному фронті вимагають від кожного письменника ще більше класової чуйності, ще чіткішого ідеологічного настановлення в своїй громадській і творчій роботі, щоб ця робота якнайактивніше сприяла соціалістичній перебудові країни. На сьогодні не всякий письменник, навіть той, хто зве себе пролетарським, здатний органічно злитися з робітничою класою і брати разом з нею участь у штурмові решток капіталістичних елементів в нашій країні.

2) ВУСПП протягом свого 4-хрічного існування виховав чимало письменників - пролетарів, розгортаючи широку масову роботу на шахтах та копальнях Донбасу та Криворіжжя, на заводах Дніпропетровського, Харкова, Києва, Одеси, Миколаєва та на Дніпрелітані, Тракторобуді та ін., — ВУСПП успішно провів консолідацію комуністичних, літературно-критичних сил і, нарешті, оголосивши призов ударників в пролетарську літературу, зібрав в своїх лавах великий актив робітників - письменників, що на сьогодні складають досить міцне ядро пролетарської організації і починають відігравати значну роль в цілому літературному рухові на Україні.

Проте і в лавах нашої організації виявилися окремі одиниці, що не опанували повною мірою пролетарської ідеології, не зрозуміли завдань літератури за реконструктивної доби і не змогли увімкнути в ударні соціалістичні темпи наших днів.

3) Виконуючи вищезгадану постанову Пленуму Ради та Комфракції ВУСПП, Секретаріат ухвалює:

а) За безпринципність та ідейне убожество статті „Стежкою самоаналізи“ („Критика“ № 9), а також за в основному ідеологічно невизначену творчість („Чайка“, „Голяндія“) виключити з ВУСПП'у Дмитра Бузька.

б) Звернути увагу тов. Я. Качури на його ідеологічний зрив у романі „Чад“.

в) За пасивність на літературно-громадському фронті оголосити зауваження тов. Д. Загулові.

г) За недисциплінованість та „ліві“ закрути в оцінці сьогодишньої літситуації (стаття в „Диктатурі Труда“) — оголосити зауваження тов. Ів. Дорожньому.

д) Вважати за механічно вибулих з числа членів ВУСПП'у таких т. т. 1) *Арський, П.*, 2) *Модзалевський*, 3) *Симен*, 4) *Фролов*, 5) *Ха-*

зін (Харківська організація); 6) Вацурін, 7) Звонкий (Дніпропетровське), 8) Баршт, 9) Войцін, 10) Хмельницький, 11) Шпірт (Одеса), 12) Б. Якубський, 13) І. Шевченко (Київ).

е) За немарксистську форсоцівську оцінку фашистського роману М. Івченка „Робітні сили“ висловити застереження тов. М. Доленгові.

ж) За „ліві“ закрути в питаннях шляхів пролетарського літературного руху, за вузько-групову лінію до питань стилю пролетлітератури (непримиренність до всіх, хто не поділяє засад пролетарського реалізму) висловити зауваження тов. А. Ключі та М. Шереметові.

з) За формалістичні збочення в деяких критичних працях (оцінка фільму „Земля“. О. Довженка, творчості Ів. Ле та інш.) оголосити зауваження т. Якову Савченку (Київ).

4. Секретаріат ВУСПП'у цим зовсім не вважає за закінчений перегляд особового складу своєї організації. В процесі дальшої роботи, борючись за оробочення своїх лав та за дальшу консолідацію тих пролетарських письменницьких сил, що досі перебувають поза нашою організацією — Секретаріат і надалі рішуче ставитиме питання про тих членів організації, які не перебудують своєї літературно-громадської роботи на ударні більшовицькі темпи.

Секретаріат ВУСПП

Харків, 10/XII — 30 р.

КУЛЬТРОБОТА УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЛЕНІНГРАДІ

Культурне життя українців в Ленінграді пройняте загальними завданнями партії в справі культурної революції, в справі остаточного розв'язання національного питання і викорчовування решток націоналізму, що посідає ще досить значне місце серед старої української інтелігенції та деякої частини молоді.

Ленінград має кілька культурних закладів: Будинок освіти, театр „Жовтень“, організацію студентства та літоб'єднання молодих пролетарських письменників ім. Еллана, що входить, як національна секція, до Ленінградської Асоціації пролетарських письменників.

БУДОС розгорнув роботу, обслуговуючи робітничі, студентські та червоноарм. маси.

В Будосі організовано чимало гуртків, є книгозбірня, читальня, але все ж таки відчувається брак політ.-вихов. роботи серед гуртківців, бо відсутність культурних робітників в Будосі часто зриває роботу. І хоч робота Будосу органічно зв'язана з політикою партії в національному питанні, проте є ще рештки просвітянства, хуторянства й шовіністичних заскоків, що з ними треба боротися.

Отже, треба вимагати кваліфікованих робітників з України, а також закріплювати студентів, що вчаться в ленінградських вишах, на роботу в Будосі, бо інакше роботи не піднести на рівень, що його вимагає доба соціалістичної реконструкції.

Земляцтво пролетарського студентства України — є осередок пролетарської інтелігенції — студентства; на сьогодні в Ленінграді воно стає культурною силою. Старі форми роботи, що призводили лише до споживання коштів, майже ліквідовано; хоча такі окремі тенденції й зустрічаються подекуди, проте вони зникають. Освітньо-виховну роботу досі ще не розгорнуто як слід, і помітне зрушення є тільки в організації лекторської групи.

Питання з організацією культурно-освітньої роботи студентства в Будосі З. П. С. У. досі розв'язати не змогло, через що відірвалося від ро оти Будосу. Студентство не проробило питання про нац. політику, що стояло на XVI з'їзді ВКП(б).

Очевидно, робота ЗПСУ мусить конче перебудуватися. В основу роботи слід покласти культурне обслуговування, виховання кадрів і завоювання наукових позицій. Одним з культурних закладів є український державний театр „Жовтень“.

Театр організовано силами пролетарської громадськості Ленінграду. Театр має завданням побити традиції старого національно-шовіністичного українського театру, що довго був у Ленінграді під різними назвами, але з завжди однаковим змістом.

Театр повстав, як революційний, має завдання відбити патос соціалістичного будівництва, клясову боротьбу, руйнування старого суспільства.

Ленінград має також літературне об'єднання із 17 молодих письменників (з робітників і студентів) ім. Еллана, воно має свій друкований орган „Український Пролетар“. Літоб'єднання провадить призов ударників у літературу, оголосило соціалістичне змагання з польською та білоруською секціями ЛАПП.

Літоб'єднання розпочало боротьбу з реакційним напрямком роботи Українського Наукового Товариства, що стоїть на позиції войовничого ідеалізму, нехтуючи марксистсько-діалектичною метою. Гостро поставлено питання перебудови роботи, зміни керівництва, запровадження матеріалістично-діалектичної методи в роботу Т-ва. Літоб'єднання ставить на обговорення української суспільності Ленінграду, а також перед Академіями Наук СРСР і УСРР питання про організацію в Ленінграді Науково-Дослідчого інституту Українознавства, що має для своєї роботи силу матеріалу по архівах Академії Наук СРСР, музеїв та в Публічній бібліотеці.

Перешкоджає організації інституту українознавства відсутність керівних наукових сил. Перед ЦК КП(б)У та НКО УСРР треба ставити питання про відрядження до Ленінграду кількох марксистів-українознавців, що чимало допомогли б в організації інституту.

Я Олесіч

УКРСЕКЦІЯ ЛАПП ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ІДЕОЛОГІЧНО-ВОРОЖИХ ВИХВАТОК

Бюро Укрсекції ЛАПП звернулося до ЛАПП із одвертим листом, де протестує проти того, що Українське Наукове Товариство в Ленінграді в своїй роботі виховує людей, чужих радянському ладові, й скеровує їхню діяльність у бік, ворожий пролетаріатові, зриваючи культурну революцію, запроваджуючи в роботу воєнничий ідеалізм. Окремі члени Т-ва дозволили собі ворожі реакційно-шовіністичні вихватки, а інші не дали належної відсічі, виявивши недозволений опортунізм до ідеологічно-ворожих виступів.

Бюро Укрсекції ЛАПП гостро засуджує діяльність Наук. Т-ва, що виховує ворожу пролетаріатові ідеологію, і вимагає перегляду особового складу Т-ва, його статуту і діяльності, оновлення керівництва й поповнення науковими силами. За опортуністичні й безпринципні виступи на зборах члена Наук. Т-ва і Укрсекції т. Криворучка ухвалено із членів Укрсекції виключити; гостро засудити замовчування і замазування вказаних фактів чл. Укрсекції т. Ірієм і Савченком, вимагаючи визнання своїх помилок і цілковитого викриття суті роботи Наук. Товариства через пресу. Бюро Укрсекції вимагає усувати з худ. політ. ради Укр. театру представника Наук. Т-ва Дроздовського, як чужого пролетаріатові.

Аналогічну резолюцію ухвалила конференція Земляцтва пролет. студентів-українців Ленінграду.

ДО РОБІТНИКІВ - УДАРНИКІВ УКРАЇНИ

Нині пролетаріат Радянського Союзу під керівництвом левінської партії в умовах загостреної класової боротьби провадить розгорнутий соціалістичний наступ, рішуче викоровуючи рештки капіталістичних елементів. В цьому наступові вирішальну роль відіграють запроваджені пролетаріатом нові соціалістичні методи праці і в першу чергу широко розгорнений рух ударництва, соцзмагання, виробничих комун і т. д.

Робітник-ударник став основною рушійною силою соціалістичної реконструкції, він дає зразки більшовицьких темпів, він в героїчному

184 творчому напруженні бореться за промфінплян, за п'ятирічку в чотири роки, за збудовання соціалізму в найкоротший термін.

Робітники - ударники, свідомі ентузіясти соціалістичного будівництва, всупереч твердженнь різних право - „лівих“ опортуністів, ділом доводять, що праця стає „справою честі, справою слави, справою героїства“ (т. Сталін), що розрив між фізичною і розумовою працею стає менш помітним, що в горнилі соціалістичної перебудови творяться, формуються нові комуністичні людські кадри, загартовані в класовій боротьбі.

Ці нові кадри, робітників - ударників, повинні вести перед і бути основною силою і на фронті культурної революції, національного культурного будівництва та на літературному фронті. „Література повинна стати частиною загальнопролетарської справи“ (В. І. Ленін).

Нечуваний зріст робітничої літературної суспільності, що конкретизується в масовому утворенні літературних, рецензентських та робкорівських гуртків безпосередньо на підприємствах в районах вугілля, руди, чавуну і сталі — яскраво підтверджує це ленінське настановлення.

Робітнича літературна суспільність виховує тип нового письменника — борця своєї класи, письменника, що кожне своє слово розглядає як зброю в боротьбі за соціалістичне будівництво, за ударні більшовицькі темпи. В пролетарську літературу, таким чином, входить бойове класово - витримане робітниче поповнення, що найближчого часу стане основною і керівною силою в цілому літературному процесі.

Всеукраїнська Рада Професійних Спілок (ВУРПС) й основна організація пролетарської літератури на Україні — Всеукраїнська Спілка пролетарських письменників (ВУСПП) та спілка комсомольських письменників „Молодняк“ — оголошують призов робітників - ударників до пролетарської літератури.

Ми кличемо всіх робітників - ударників України та професійні організації всебічно сприяти письменницьким бригадам ВУСПП й „Молодняка“ та його місцевих організацій в переведенні цієї кампанії, що набирає величезної політичної ваги.

Ми закликаємо Федерацію Об'єднань Радянської Літератури України вімкнутися в боротьбу за нові робітничі літературні кадри, зобілізувати навколо призову всю українську радянську літературну громадськість, щоб допомогти профспілкам та основній пролетарській літературній організації — ВУСПП якнайусищніше й найповніше виявити і організувати робітничі ударні вимоги творців пролетарської літератури.

Хай живе переможний соціалістичний наступ!

Хай живе ударництво!

Хай живе Комуністична Партія — організатор і керівник соціалістичного штурму!

Хай живе культурна революція!

Хай живе пролетарська література — гостра зброя в руках пролетаріату.

Хай живе нове більшовицьке, ударницьке поповнення лав пролетарської літератури!

Всеукраїнська Рада Професійних Спілок.

Всеукраїнська Спілка пролетарських письменників (ВУСПП).

26 грудня 1930 р.

м. Харків.

ЗУСТРІЧ ПИСЬМЕННИКІВ УКРАЇНИ З РАДЯНСЬКИМИ ПИСЬМЕННИКАМИ МОЛДАВІЇ

26 грудня, на запрошення Федерації радянських письменників України, приїхали до Харкова революційні письменники Радянської Молдавії, учасники молдавської конференції письменників та члени літературної революційної організації Молдавії — „РЭСЭРИТУ“.

Письменники Молдавії мали ознайомитися з культурними досягненнями Радянської України, відвідати театри, музеї та великі заводи міста Харкова. Делегація була прийнята Народнім Комісаром Освіти тов. М. О. Скрипником.

Склад делегації такий: т.т. Андриеску, Гермасюк, Паскар, Кириченко, Кана, Лехтцир, Груман, Милев, Корнфельд.

Андриеску Михай (поет). Має збірку поезій, друкувався в журналах „Молдава Литерари“ „Скынтею Ленинист“ („Ленінська Іскра“) та в газеті „Молдава Социалисти“.

Поет — в минулому червоний партизан, зараз працює за фахом агроном. Один із фундаторів літературного об'єднання „РЭСЭРИТУ“.

Гермасюк Порфирій — поет, друкувався в журналі „Скынтею Ленинист“. Його вірші „Лашкоалы“ (До школи), „Пионерый“ та інш.

Груман — редактор газети „Комсомолисту Молдавый“ та редактор піонерського журналу „Скынтею Ленинист“ („Ленінська Іскра“).

Паскар Штефан — прозаїк, написав великий нарис про побут однієї найкращої комуні Молдавії і видрукував окремою книжкою під назвою „Маяк“. Також друкувався в журналі „Молдава Литерари“.

Кириченко Гана — письменниця - початківець, друкувала вірші в журналі „Молдава Литерари“.

Милев — один із фундаторів літературного об'єднання радянських письменників Молдавії „РЭСЭРИТУ“ та журналу „Молдава Литерари“. Проз Ік, має окремі твори з життя Басарабії „Мош Горица“ „Ын зорь ди зы“ (На світанку), „Кэлэторий“ (Гастрольори).

Кана Ион — Прозаїк, добре знає село, має низку оповідань з життя колгоспів та колгоспного руху. Його оповідання „Ла Косыт“ (На косовиці), „Кынд Сы — ыгроашы ноурий“ (Коли густішають хмари) та інші. В минулому червоний партизан, голова волвиконкому, зараз працює в Держвидавї Молдавії.

Корнфельд — поет, друкувався в журн. „Молдова Литерари“.

Лехтцир С. — поет-критик, науковий робітник бібліографічної секції при Науковому Комітеті Молдавії. Має книжку критичних статей. Його поеми „Никита“, „Ким“ та ін., також написав драму „Кодрану“.

В 1927 році емігрував з окупованої Румунією Басарабії; був засуджений румунською юстицією на 5 років ув'язнення за революційну роботу.

27 грудня в Будинкові Літератури ім. Вас. Блакитного відбулася зустріч письменників Молдавії з письменниками та культурними діячами Харкова, що її організувала ФОРПУ. Збори оплесками зустріли пропозицію тов. А. Любченка обрати до президії зборів всю делегацію молдавських письменників, академ. Багалія та німецького письменника Рудольфа Кальтофена. Делегатів від імені Федерації Об'єднань Радянських Письменників України вітав тов. Кириленко; від ВУСПП — тов. Овчаров, від Пролітфронту — А. Любченко, „Молодняка“ — тов. Усенко, від Плугу — О. Свекла, від єврейської секції ВУСПП — т. Фефер та від Інституту Т. Шевченка — акад. Д. Багалій.

Від делегатів молдавських письменників виступив тов. Андриеску, що зробив стислий огляд розвитку й стану молдавської революційної літератури. — „Молдавська література, — зазначає т. Андриеску — має дуже короткий вік. Своє існування вона почала разом з молодого Молдавською Радянською Республікою 1924 року і зазнала великих труднощів на шляху свого розвитку. Відсутність досвіду та літературного знання, відсутність кваліфікованих письменницьких кадрів, боротьбу з пережитками русифікації та румунського шовінізму вона винесла на своїх плечах. Тому то ми, письменники Радянської Молдавії — говорить тов. Андриеску, — ми, письменники, робітники молодого молдавського художнього слова, висловлюємо певність, що радянські письменники братерської України підуть назустріч нам в нашій великій відповідальній роботі на культурному терені молодого Молдавської Республіки і поділяться здобутим досвідом і досягненнями в літературі.

Ми не розуміємо іншої допомоги, крім допомоги радянських письменників і насамперед Радянської України. Тільки радянські письменники, а не прибічники румунського капіталізму, як Панаїті, що проводив агітацію за румунізацію молдавської літератури, можуть дати нам дійсну допомогу в дальшому розвитку молоді радянської літератури Молдавії.

27 грудня делегацію прийняв Наркомосвіти УСРР тов. М. О. Скрипник. Тов. Груман від імени делегації ознайомив тов. Скрипника з станом сучасної Молдавії.

„Ми приїхали до вас, щоб ознайомитися з вашою роботою, з вашими досягненнями і розказати вам про нашу роботу і досягнення, що ми їх маємо. Завдяки правильній лєнінській національній політиці наша Молдавія визволилась від румунських бояр, румунських буржуа.

Там, за Дністром, є такі самі пролетарі, трудящі, як і ми, але вони пригноблені, і економічно, і морально.

У нас є великі досягнення: збудовано перший у світі виш молдавською мовою. У Басарабії цього немає. У нас заведено загальне обов'язкове початкове навчання, провадиться ліквідація неписьменности тощо. Існує 7 технікумів, більше як 20 семирічок.

До 7-ї партконференції ми прийдемо з ще більшими досягненнями.

Коли засновувалося АМСРР, у нас було 70 неписьменних, тепер 70 письменних. І в 1931 р. неписьменність ми ліквідуємо цілком.

Наша преса за цей час потроїлася. Раніше була одна маленька газета, тепер ми маємо три щоденних великих газети, а також три журнали.

Наша промисловість має великі перспективи. Будують великі консервні фабрики. Буаується великий „АІК“ (Агроіндустріальний комбінат), що охопить майже 3 райони. Будівництво провадиться швидким темпом“.

З відповіддю виступив тов. Скрипник. Він, між іншим, зазначив, що з представниками АМСРР зустрічається вдруге. Вперше, коли було засновано АМСРР, з делегацією на чолі з тов. Котовським, і ось сьогодні. „Я дуже радий, каже тов. Скрипник, що можу з вами поговорити. Треба відзначити темпи і розмір роботи, проведеної за цей час. Як плодучий дощ дає добрі наслідки, такі наслідки дала АМСРР. З величезним задоволенням слухаю, які досягнення має АМСРР. Всього допоможу вам, від уряду УСРР і окремих організацій ви так само матимете допомогу. Я собі дозволю пригадати таке питання, що стояло перед АМСРР, про шляхи та розвиток вашої культури. Це питання — є питання класової боротьби в кожній республіці. Чи

188 шляхом пролетарським під керівництвом ленінської партії, чи під знаком орієнтації на захід?

У вашій республіці це питання стояло так: чи культура повинна бути румунською мовою чи молдавською? Але під керівництвом залізної ленінської партії, що розв'язала національне питання, національні республіки творять свою нову пролетарську культуру. Взаємний обмін досвіду буде для нас дуже корисний. Ваш приїзд буде кроком вперед у дальших великих роботах".

26-го грудня делегація відвідала будинок Держпромисловости.

З М І С Т

	Стор.
Сава Голованівський — Портрет людини (напівпоема)	5
Іван Топчій — Наука (оповідання)	17
Я. Гримайло — Коногін (поезії)	38
П. Кучма — Яблуневе пасмо (повість)	39
Боб Елліс — Харкову (поезії)	91
С. Мандрівний — Без командування (опов.)	94
Л. Авербах — Літературно - політична платформа міжнародного Бюро Революційної Літератури (доповідь) на 2-й світовій кон- ференції революційної літератури в Харкові)	108
Делегати 2-ої Всесвітньої Конф. Рев. Літ. читачам „Гарту“	164
Бібліографія	168
Хроніка	175

72077

КОЖЕН член ВУСПП, кожен пролетарський письменник та робітник ударник, призваний в літературу, мусить передплачувати, читати й розповсюджувати органи Всеукраїнської спілки пролетарських письменників

„Г А Р Т“

літературно - критичний місячник (орган УСПП)

„ПРАСНОЕ СЛОВО“

місячник (орган руської секції УСПП)

„ПРОЛІТ“

місячник (орган єврейської секції УСПП)

„ЗАБОЙ“

двотижневий літературно - мистецький і громадсько - політичний журнал (орган Вседонецької організації ВУСПП — ЗАБОЙ)

„СТАПЕЛІ“

місячник (орган Миколаївської філії УСПП, „Молодняк“ та газети „Шляхи Індустріалізації“)

А ТАКОЖ ЖУРНАЛИ:

„ЗОРЯ“

місячник (Дніпропетровське) та

„МЕТАЛЕВІ ДНІ“

місячник (Одеса), що найповніше висвітлюють пролетарський літературний рух на Дніпропетровщині та Одещині

УВАГА!

на протязі 1931 року в журналі
„ГАРТ“ будуть друкуватися такі
твори:

І. МИКИТЕНКО — Кадри — п'єса, що висвітлює життя пролетарського студентства перших років по громадянській війні, класову боротьбу в ВИШ'ах, виховання кадрів радянських спеців

І. МИКИТЕНКО — Кость Карташов — повість про боротьбу за механізований Донбас та методу інженера Карташова, що призводить до збільшення видобутку вугілля

І. КИРИЛЕНКО — Дві бригади — роман з життя металургійного велетня, в якому буде висвітлено ударництво, змагання та перетворення на цій базі людської психіки

МАТЕ ЗАЛКА — Село за туманами — роман, що змальовує колективізацію та класову боротьбу на селі Сибіру

ШАХНО ЕПШТЕЙН — Ленін як я його бачив — спогади про зустріч з Леніном в еміграції та підчас жовтневої революції

К. ГОРДІЄНКО — Колгосп — повість, де основну увагу звертає на організацію праці, розвиток колективних навичок, характерів у колгоспівців. Разом друкуватиме уривки з повісті „АТАКА“, де відбито буде моменти хлібозаготівель, перевиборів — класова боротьба на селі

М. МАЙСЬКИЙ — Перпетуум мобіле — сценарне лібрето. Вугільний прорив, ентузіязм шахтарів та механізація Донбасу

Ів. ТКАЧУК — Оповідання — з життя й класової боротьби пролетаріату Західньої України

В. КУЗЬМИЧ — Дніпрельстан — роман

С. ГОЛОВАНІВСЬКИЙ — Італія на долоні — подорожнє

МЕЧИСЛАВ ГАСКО — Шахта N — з життя шахтарів Донбасу, про боротьбу ударних бригад за виконання промфінплану, про боротьбу за новий побут

Ю. ЗОРЯ — Депо — роман, II частина

М. ЛЕДЯНКО, Л. ПЕРВОМАЙСЬКИЙ, М. ІРЧАН

та інших пролетарських письменників

